OILAVIY TARBIYADA MILLIY QADRIYATLARDAN FOYDALANISH OMILLARI

Raximova L.Sh.,
GDPI magistranti
Email:layloraximova570@gmail.com
Ilmiy rahbar: Shukurova U

Annotatsiya: Milliy qadriyatlar oilaviy tarbiyaning asosi bo‘lib, ota-onalar tomonidan bolalarga qadriyatlarni o‘rgatish orqali ularning dunyoqarashi va shaxsiyatini rivojlantirishga yordam beradi. O‘zbek xalqining an'anaviy tarbiyasi, urf-odatlari, axloqiy me’yorlari va diniy qadriyatlari oilada bolalar tarbiyasiga asos bo‘lib, ularni jamiyatga moslashishda qo‘llab-quvvatlaydi.

Kalit so‘zlar: oilaviy tarbiya, milliy qadriyatlar, an'analar, axloqiy me’yorlar, jamiyatga moslashish, ma’naviyat, avloddan-avlodga yetkazish.

Abstract: National values are the basis of family upbringing, and through the teaching of values by parents to children, they help develop their worldview and personality. Traditional upbringing, customs, moral standards and religious values of the Uzbek people are the basis for raising children in the family and support them in adapting to society.

Keywords: family upbringing, national values, traditions, moral standards, adaptation to society, spirituality, transmission from generation to generation.

Milliy qadriyatlar — bu bir xalqning an'anaviy qadriyatlari, urf-odatlari, axloqiy me’yorlari, diniy va dunyoviy qarashlari jamlanmasidir. Ular xalqning o‘ziga xos xususiyatlarini, tarixi va madaniyatini aks ettiradi.[1] O‘zbek xalqining milliy qadriyatlari oiladagi tarbiyaning asosiy elementlari bo‘lib, bolalarga to‘g‘ri yo‘lni ko‘rsatish, hayotning asosiy maqsadlarini belgilash va ularni jamiyatga foydali fuqarolar sifatida shakllantirishda katta rol o‘ynaydi.

Oilaviy tarbiya — bu nafaqat bolalarni hayotga tayyorlash, balki ularning ma’naviy, axloqiy va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi.

Oilada tarbiya olish jarayoni, ayniqsa, milliy qadriyatlar asosida shakllanadi.[2] Milliy qadriyatlar xalqning tarixiy, madaniy va diniy tajribalaridan kelib chiqadi.

Oilaviy tarbiyada milliy qadriyatlardan foydalanish bir nechta omillar orqali amalga oshiriladi:

An’anaviy tarbiya: O‘zbek xalqining an'anaviy oilaviy tarbiyasi bolaning shaxsiyati va ma’naviyatini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Bolaga oila va jamiyatda o‘zining o‘rnini tushuntirishda ota-onaning ahamiyati katta. Masalan, bolaga yoshi kichikligidan qat'iyatlilik, to‘g‘rilik, adolatni hurmat qilish kabi qadriyatlar o‘rgatiladi.

Axloqiy me’yorlar: Milliy qadriyatlardan eng muhimlaridan biri axloqiy me’yorlardir. O‘zbek xalqining qadriyatlari, ayniqsa, axloqiy me’yorlar va udumlar bolalarga tarbiya berishda asosiy o‘rin tutadi.[3] Ota-onalar farzandlariga mas'uliyat, halollik, odob-axloq, yordamlashish va boshqalar kabi ahamiyatli qadriyatlarni o‘rgatadilar.

Diniy qadriyatlar: O‘zbekistonda islom dini ko‘pchilikni tashkil etadi, shuning uchun diniy qadriyatlar oilaviy tarbiyada alohida ahamiyatga ega. Farzandlarni diniy qadriyatlar asosida tarbiyalash orqali ular ma’naviy o‘sib, to‘g‘ri yo‘ldan borishlari uchun zarur asoslar yaratiladi.

Mehnat va vatanparvarlik: Milliy qadriyatlarda mehnat va vatanparvarlik muhim o‘rin tutadi.[4] O‘zbekistonning qadriyatlari asosan mehnatga hurmat va vatanni sevishga asoslanadi. Bolalarga oilada, ota-onaning mehnat faoliyati orqali mehnatsevarlik, halollik, o‘z xizmatini jamiyatga boshqacha tarzda ko‘rsatish o‘rgatiladi.

O‘zaro hurmat: Oilaviy tarbiyada milliy qadriyatlardan foydalanishda o‘zaro hurmat va mehr-oqibat muhim ahamiyatga ega.[5] O‘zbek oilasida ota-onalar va bolalar o‘rtasida o‘zaro hurmat, sabr-toqat va tinchlikni saqlashga katta ahamiyat beriladi.

Oilaviy tarbiyada milliy qadriyatlardan foydalanish, bolalarning o‘zligini anglashiga, jamiyatda o‘z o‘rnini topishiga va ma’naviy rivojlanishiga yordam beradi. Milliy qadriyatlar, xalqning tarixiy, madaniy va diniy merosiga asoslanib, oilada tarbiya berishning asosiy vositasi sifatida foydalaniladi. O‘zbek xalqining qadriyatlari, ota-onalar tomonidan o‘z farzandlariga taqdim etilgan o‘gitlar orqali avloddan-avlodga o‘tib, jamiyatda ijtimoiy me’yorlarni hurmat qilish, vatanparvarlik va ma’naviyatni rivojlantirishda katta rol o‘ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Aliyev, S. S. (2023). O‘zbekiston xalqining milliy qadriyatlari va tarbiyasi. Tashkent: “Nashriyot”, 128-129-bet.
2. Karimov, M. A. (2022). O‘zbek xalqining an’anaviy tarbiyasi. Tashkent: “O‘zbekiston”, 154-156-bet.